

<<< מצוה להעביר הלאה אם ע"י אימייל ואם ע"י הדפסה, להגדיל תורה ולהאדירה.

מאור אהרן

פרשת פנחס

ואש יצאה מאת ה' ותאכל את החמשים ומאתים איש מקריבי הקטורת, והיינו דהא דכתיב ותבלע אתם היינו את דתן ואבירם וקרח ואח"כ ר"נ האחרים אכלתם האש.

פרש"י וז"ל ויהיו לנס לאות ולזכרון למען אשר לא יקרב איש זר לחלוק עוד על הכהונה עכ"ל, וכדכתיב לעיל (קרח י"ז ה') זכרון לבני ישראל למען אשר לא יקרב איש זר אשר לא מזרע אהרן הוא להקטיר קטרת לפני ה' ולא יהיה כקרח וכעדתו כאשר דבר ה' ביד משה לו. (ועמש"כ שם).

כ"ו מ'. ויהיו בני בלע ארד ונעמן ממשפחת הארדי לנעמן משפחת הנעמי. יש להעיר אמאי לא כתיב הכא "לארד" משפחת הארדי, כמו בכולם.

כ"ו נ"ט. ושם אשת עמרם יוכבד בת לוי אשר ילדה אותה ללוי במצרים ותלד לעמרם את אהרן ואת משה ואת מרים אחתם. פרש"י וז"ל אשר ילדה אותה ללוי אשתו לידתה במצרים ואין הורתה במצרים כשנכנסו לתוך החומה לידתה והיא השלימה מנין שבעים שהרי בפרטן אי אתה מוצא אלא ששים ותשע עכ"ל, עיין ויגש מ"ו ט"ו רש"י ד"ה שלשים ושלוש, ושם ברש"י מקרא כ"ו ועמש"כ שם. ועיין עוד תענית י"א א' תוד"ה אסור.

יש לדקדק מהו דכתיב הכא ואת מרים אחתם והרי כבר ידענו שהיא אחתם.

כ"ו ס"ב. ויהיו פקדיהם שלשה ועשרים אלף כל זכר מבן חדש ומעלה כי לא התפקדו בתוך בני ישראל כי לא נתן להם נחלה בתוך בני ישראל. אפשר דכיון דלא התפקדו בתוך בני ישראל לכן יש פרשה דחלוקת הארץ (ממקרא נ"ב עד מקרא נ"ז) המפסקת בין מנין כל ישראל לבין מנין הלוי, והעירוני לומר יותר, דהא דלא הוזכר מניית הלויים ג"כ קודם פרשת חלוקת הארץ, היינו משום דבחלוקת הארץ כתיב (מקרא נ"ג) לאלה תחלק הארץ וגו' והיינו לנמנים, ואי היה שבט לוי נמנה קודם פרשת חלוקת הארץ היה מקום לטעות דאף שבט לוי הוא בתוך חלוקת הארץ.

כ"ו ס"ה. כי אמר ה' להם מות ימתו במדבר ולא נותר מהם איש כי אם כלב בן יפנה ויהושע בן נון. מלישנא דקרא

כ"ה י"א. פינחס בן אלעזר בן אהרן השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי. פרש"י וז"ל בקנאו את קנאתי בנקמו את נקמתי בקצפו את הקצף שהיה לי לקצוף כל לשון קנאה כו' עכ"ל, יל"ה מהו בקצפו את הקצף שהיה לי לקצוף והרי גם עתה היה קצף והראיה שמתו מישראל במגפה כ"ד אלף כדלעיל סוף פ' בלק, וי"ל שמנע פנחס את המשך הקצף, כי לולא פנחס היו מתים כל ישראל במגפה כן ארז"ל בזוה"ק רי"ג ע"א.

והנה ארז"ל בגמ' כל ת"ח שאינו נוקם ונוטר אינו ת"ח, ולדברי רש"י הכא י"ל הטעם, דכיון שאינו נוקם ונוטר את מה שהקב"ה היה לו לנקום ולנטור על ביזוי כבוד התורה, ממילא נמצא שהקב"ה צריך לנקום ולנטור ח"ו, ולכן אינו ת"ח, כי ע"י נקמתו ונטירתו יכול למנוע צער השכינה שיש מפני הצרות, והשתא שנוקם ונוטר נמצא צער אותו מי שנוקמים ממנו פחות וכמו שמצינו בפנחס וכו"ל, ות"ח צריך לדעת לנהוג כן.

כ"ו ג'. וידבר משה ואלעזר הכהן אתם בערבת מואב על ירדן ירחו לאמר. פרש"י וז"ל וידבר משה ואלעזר הכהן אתם דברו עמם על זאת שצוה המקום למנותם, לאמר אמרו להם צריכים אתם לימנות עכ"ל, ובאב"ע פירש וז"ל וידבר משה ואלעזר הכהן במקום אביו ויתכן שהוא היה פה למשה כמו אהרן, אתם כמו דברו לשלום עכ"ל, הנה מה דפרש"י בתחלה דברו עמם כו' יתכן דר"ל דלכאורה היה צריך הכתוב לומר אליהם ומהו אתם ולכן פרש"י דברו עמם כו', ומה דפרש"י לאמר אמרו להם כו' יתכן דר"ל דלכאורה קשיא דהא לא כתיב אח"כ שאמרו להם שצריכין לימנות רק אמרו להם מאיזה מנין שנים הם צריכים לימנות ולכן פרש"י לאמר אמרו להם צריכים אתם לימנות וק"ל. ומה דפירש באב"ע ויתכן כו', לכאורה קצת צ"ב ממה דארז"ל (תנחומא דברים ב') דעד מתן תורה היה משה רבינו כבד פה וממתן תורה ואילך נתרפא ולא היה יותר כבד פה יעו"ש, וא"כ עתה הרי כבר היה אחר מתן תורה ולמה הוצרך אלעזר להיות למשה לפה כאהרן.

כ"ו י'. ותפתח הארץ את פיה ותבלע אתם ואת קרח במות העדה באכל האש את חמשים ומאתים איש ויהיו לנס. בקרא הכא נתבאר דדתן ואבירם וקרח נבלעו באדמה אבל ר"נ האחרים אכלתם האש, וכן הוא מבואר לעיל (קרח ט"ז ל"ב) דכתיב ותפתח הארץ את פיה ותבלע אתם ואת בתייהם ואת כל האדם אשר לקרח ואת כל הרכוש, ולהלן (שם מקרא ל"ה) כתיב

משמע קצת דאף משפחותיהם דיהושע וכלב לא נשארו, וצ"ב אמאי, והנה בשלמא יהושע הא אמרי' (מגילה י"ד ב') דבנים לא היו לו (וע"ש ג' ב' תוד"ה מלמד דכ' הטעם לכך דלא הוה ליה בנים) רק בנות היו לו והרי לא נגזרה גזירת המרגלים שלא יכנסו לא"י רק על הבנים ולא על הבנות כדפרש"י בקרא דידן וא"כ עליהן לא קאי קרא דידן וודאי נשארו, אבל לענין משפחות כלב בן יפנה עדיין יל"ע אי נימא דהוה ליה בנים אמאי לא נכנסו, והנה כלב בעלה דמרים הוה וחור בנה של מרים וכלב היה כדאמרי בגמ' (סוטה י"א א' וכדפרש"י משפטים כ"ד י"ד יעו"ש), והרי את חור הרגו בעגל כדפרש"י כי תשא ל"ב ו' ושמא לא היו לו עוד בנים עד שנגזרה גזירת המרגלים והוה ליה בנים אח"כ ולא היו בכלל הגזירה, ואחר שנכנס לא"י התחתן שוב עם בתיה בת פרעה כדאמרי' (מגילה י"ג א') יעו"ש ואולי אז הוה ליה בנים. (הנה לכאורה כיון דנהרג חור בעגל נמצא דכלב ומרים ישבו אז שבעה על חור, ולפי"ז קצת נחא החילוק דאילו במרגלים נלחם כלב עם המרגלים ואילו הכא לא מצינו שנלחם בערב רב (ויהושע לא היה בעגל אלא המתין בהר למשה רבינו ומשא"כ במרגלים דהיה שם) והיינו טעמא כי ישב שבעה על חור בנו, ואולי פחד שמא יהרגוהו כדאי' בתנחומא גבי אהרן שפחד שמא יהרגוהו ולא ישאר שום מנהיג עם ישראל עד שיבוא משה רבינו, ויל"ע).

כ"ז א'. ותקרבנה בנות צלפחד וגו'. שעדיין לא נישאו לאנשים כמבואר להלן מסעי ל"ו ו'.

כ"ז ב'. ותעמדנה לפני משה ולפני אלעזר הכהן ולפני הנשיאים וכל העדה פתח אהל מועד לאמר. פרש"י וז"ל לפני משה ולפני אלעזר מגיד שלא עמדו לפניו אלא בשנת הארבעים אחר שמת אהרן עכ"ל, יל"ה מה הרבותא דהא פשיטא דהיה בשנת הארבעים אחר פטירת אהרן כי רק בשנת הארבעים נצטוו על החלוקה כמבואר לעיל כ"ו נ"ב, והיה צווי החלוקה אחרי פטירת אהרן שהרי בחלוקה כתיב שם לאלה תחלק הארץ והיינו לפקודים שנפקדו קודם הצווי של החלוקה, וכבר בצווי של החלוקה כתיב לעיל (כ"ו א'- ב') ויאמר ה' אל משה ואל אלעזר בן אהרן הכהן לאמר, שאו וגו', ומדלא כתיב ואל אהרן הכהן, ש"מ דאהרן כבר נפטר, וא"כ צ"ב מה הרבותא וכו"ל, וצ"ב.

כ"ז ה'. ויקרב משה את משפטן לפני ה'. פרש"י וז"ל ויקרב משה את משפטן כו' ד"א ראוייה היתה פרשה זו להכתב ע"י משה אלא שזכו בנות צלפחד ונכתב על ידן עכ"ל, והזכות היא אולי מפני שהן חיבבו את הארץ וכדפרש"י לעיל מקרא א' יעו"ש, ויל"ה דהא גם משה חיבב את הארץ כמבואר מכל מה שהתחנן ליכנס לא"י בפ' ואתחנן וכי ס"ד שחיבב פחות מבנות צלפחד והא ודאי שחיבב אף יותר מהן, וי"ל דגבי משה מילתא זוטרתא היא לחבב את א"י אבל שבנות צלפחד אף שאינם בדרגתו דמשה עם כל זה כה יחבבו את א"י ה"ז דבר גדול מאד ולכן זכו.

כ"ז ז'. כן בנות צלפחד דברת נתן נתן להם אחות נחלה בתוך אחי אביהם והעברת את נחלת אביהן להן. פרש"י וז"ל כן בנות צלפחד דברת כתרומתו יאות כך כתובה פרשה זו לפני במרום מגיד שראתה עינם מה שלא ראתה עיניו של משה עכ"ל, הנה לעיל (מקרא ה') כתיב ויקרב משה את משפטן לפני ה' ופרש"י וז"ל ויקרב משה את משפטן נתעלמה הלכה ממנו וכאן נפרע על שנטל עטרה לומר והדבר אשר יקשה מכם תקריבון אלי כו' עכ"ל, ומשמע דבלא זה שנטל עטרה היה ג"כ רואה את הכתוב במרום, ולפי"ז מש"כ רש"י מגיד שראתה עינם כו' לא למימרא דגנות הוא גבי משה ח"ו שהיה קטן בדרגה מבנות צלפחד ושבח גבי בנות צלפחד שהיו גדולים במדרגה ממשה, אלא רק מפני שנטל עטרה ע"כ לא ראה, אבל אי"ז בא לומר דשבח יתירה הוא לבנות צלפחד על משה רבינו. **עוד** פרש"י וז"ל כן בנות צלפחד דברת יפה תבעו אשרי אדם שהקב"ה מודה לדבריו עכ"ל, והנה יל"ה דהא קודם פרש"י וז"ל כן בנות צלפחד דברת כו' מגיד שראתה עינם כו' עכ"ל, וכיון שראו א"כ מה שייך לומר שהקב"ה מודה להם, והעירוני בזה"ל בלא שנטל עטרה היה מלמדה כשאר התורה שלומד מפי הקב"ה אבל לא ע"י שאלת בנות צלפחד ושאלה זו היא מסברא זו לא חשב משה וזהו שראתה עינן כו' ולכך שייך שפיר שהקב"ה יודה לדבריהם דסברתם אמיתי ונכונה וא"ש קושיא דבמסוך (ק' בתרייתא הכא) ע"כ.

כ"ז ט"ו. וידבר משה אל ה' לאמר. פרש"י וז"ל לאמר אמר לו השיבני אם אתה ממנה להם פרנס אם לאו עכ"ל, עיין לעיל בהעלותך י"ב י"ג רש"י ד"ה לאמר.

כ"ז ט"ז. יפקד ה' אלקי הרוחות לכל בשר איש על העדה. פרש"י וז"ל יפקד ה' כיון ששמע משה שאמר לו המקום תן נחלת צלפחד לבנותיו אמר הגיעה שעה שאתבע "צרכי" שיירשו בני את גדולתי כו' עכ"ל, יל"ה מהא דכתיב לעיל (מקרא ט"ו) וידבר משה אל ה' לאמר ופרש"י וז"ל וידבר משה אל ה' וגו' להודיע שבחן של צדיקים שכשנפטרינן מן העולם מניחין צרכן ועוסקין "בצרכי ציבור" עכ"ל, ושמא י"ל דחשב משה דצורך הציבור הוא בזה שבניו יירשו את גדולתו, והטעם דחשיב צרכיו כי ברא מזכה אבא, ויש לדחות דסו"ס זה גם צרכי משה וא"כ איך אפ"ל "להודיע" כו', ואולי י"ל דמה שעוסקין בצרכי ציבור אי"ז טעם לא להתעסק בצרכי משפחתן ורק בצורך עצמן ממש אינם עוסקין, ועוד י"ל להא דארז"ל (מד"ר) דשקול משה כנגד ישראל דלהכי צרכי ציבור היינו צרכי משה רבינו גופיה, ויש לדחות דא"כ אי"ז "מניחין" דצרכן שהרי צרכן זהו צרכי ציבור והרי צרכי ציבור לא מניחים, ועיין שפ"ח אות פ' ונחלת יעקב.

עוד יל"ה מהא דכתיב לעיל (חוקת כ' כ"ה) קח את אהרן ואת אעלזר בנו והעל אתם הר ההר ופרש"י וז"ל קח את אהרן בדברי ניהומים אמור לו אשריך שתראה כתרך נתון לבנך מה שאין אני זכאי לכך עכ"ל, וא"כ נמצא דהקב"ה כבר הודיעו למשה דהמנהיג אחרינו לא יהא מבניו ואיך עתה מבקש על בניו, וי"ל דאדרבא דוקא משום שידע כן לכך התפלל אולי תועיל תפלתו

ובאמת הועיל לענין שיהושע צריך לאלעזר כדפרש"י להלן מקרא כ"א (עיין בדיבור הבא ל' רש"י) ומרן הגר"ח קניבסקי שליט"א ענה במכתב בזה"ל חשב שתועיל תפלה ע"כ.

כ"ז כ"א. ולפני אלעזר הכהן יעמד ושאל לו במשפט האורים לפני ה' על פיו יצאו ועל פיו יבאו הוא וכל בני ישראל אתו וכל העדה. פרש"י וז"ל ולפני אלעזר הכהן יעמוד הרי שאלתך ששאלת שאין הכבוד הזה זז מבית אביך שאף יהושע יהא צריך לאלעזר עכ"ל, יל"ה מהא דכתיב לעיל (מקרא ט"ז) יפקד ה' אלקי הרוחות לכל בשר איש על העדה ופרש"י וז"ל יפקד ה' כיון ששמע משה שאמר לו המקום תן נחלת צלפחד לבנותיו אמר הגיעה שעה שאתבע צרכי שיירשו "בני" את "גדולתי" כו' עכ"ל ומבואר ששאל משה שיירשו אותו עצמו ולא את בית אביו, והעירוני ליישב דמ"מ נחמה פורתא איכא בהא, אמנם י"ל דאדרבא מזה מוכח דמה שרצה משה שיירשו בניו את גדולתו לאו משום כבוד עצמו רצה כן אלא על כבוד בית אביו דאג. ועיין בגמ' (ב"מ נ"ט ב') ואף ר"ג כו' שלא לכבודי עשיתי ולא לכבוד בית אבא עשיתי אלא לכבודך כו', ויש לחלק דהתם עשה מחלוק' לכבוד השי"ת דאי לא לכבוד השי"ת אלא לכבוד בית אבא היה זה סותר כבוד השי"ת ומשא"כ גבי משה רבינו. **והנה יש לדקדק בלשון רש"י דכתב הרי שאלתך ששאלת כו',** דהנה כתב בפירוש הגר"א למגילת אסתר (ז' א') וז"ל מה שאלתך כו' ומה בקשתך פי' מה שאלתך על עצמך ומה בקשתך על אחרים ותעש עכ"ל, ושם (ג') וז"ל נפשי בשאלתי ועמי בבקשתי פי' שאלתי על עצמי שיתן לי נפשי ובקשתי על אחרים הוא עמי עכ"ל, והכא כיון שתפלת משה היה על בית אביו ולא על עצמו לכאורה א"כ היה רש"י צ"ל הרי בקשתך שבקשת, ואולי מוכח מזה כתי' קמא ולא כתי' בתרא שכתבנו למעלה. **עוד** יל"ה מדכתיב לעיל (חוקת כ' כ"ה) קח את אהרן ואת אלעזר בנו והעל אתם הר ההר ופרש"י וז"ל קח את אהרן בדברי ניהומים אמור לו אשריך שתראה כתרך נתון לבנך מה שאין אני זכאי לכך עכ"ל, וא"כ נמצא דכבר ראה משה שהכבוד לא זז מבית אביו שהרי כבר אז נהיה אלעזר לכה"ג, וי"ל דנהי נמי שראה באלעזר שנהיה כה"ג שהכבוד לא זז מבית אביו מ"מ כ"ז הוא ענין הכבוד של הכהונה אבל ענין הכבוד של המלכות עדיין לא ראה משה שהוא משיח אצל בית אביו כי יהושע נהיה למלך במקום משה ולא צאצא של לוי ורק עתה שיהושע שנטל המלכות הוא צריך לאלעזר (והיינו שלא לעזר גם לו יש חלק מהמלוכה) ראה משה שהמלכות שלו לא זז מבית אביו, כי אלעזר אחיינו של משה. (ועיין ברכות ס"ג ב' ואם לאו יהושע בן נון תלמידך משרת תחתך כו' אמר רבא אף על פי כן לא יצא הדבר לבטלה כו').

בפרשיות הקרבנות – פכ"ח ופכ"ט.

הנה בכל המועדים מצינו שמקריבים ג' מיני קרבנות והמה פרים אלים וכבשים, אלא שיש מעט הפרשים במנינם וכך הוא: **בכל** המועדים (מלבד סוכות וכדלהלן) מקריבין בשוה איל אחד ושבעה כבשים, ורק נשתנו קרבנות המועדים במין הפרים, דאילו בר"ח פסח ושבעות מקריבין שני פרים ואילו בר"ה יוה"כ

ושמיני עצרת מקריבין פר אחד. (והמנחות שוים בכל המועדים דבכולהו מביאין שלשה עשרונים לפר שני עשרונים לאיל ועשרון אחד לכבש, ועי' להלן).

מלבד סוכות שפרים מתחילין בהקרבת י"ג פרים ופוחת והולך עד יום השביעי של סוכות שאז מקריבין שבעה פרים, ואיל מקריבין בכל יום שני אלים וכבש מקריבין בכל יום ארבעה עשר כבשים.

עוד הפרשים יש בלישנא דקרא ונחלקן לב' ענינים הא' הדיוקים שבקרבנות והב' הדיוקים שבמנחות (ולאחמ"כ עוד קצת דיוקים במקראות בעזה"י) וכדלהלן:

א. הדיוקים שבקרבנות:

במין הפרים – בכל המועדים כתיב בשוה, והיינו, בר"ח פסח ושבעות כתיב הלשון 'פרים בני בקר שנים', ובר"ה וביוה"כ כתיב הלשון 'פר בן בקר אחד', אמנם בשמיני עצרת כתיב רק הלשון 'פר אחד' לא כתיב פר 'בן בקר' אחד כמו בכולהו.

במין האיל – בכל המועדים כתיב 'איל אחד' מלבד בר"ח ופסח כתיב 'ואיל אחד'.

במין הכבשים – בר"ח ובר"ה ובשמ"ע כתיב 'כבשים בני שנה שבעה תמימים', וביוה"כ כתיב כבשים בני שנה שבעה תמימים 'יהיו לכם', ובפסח ג"כ כתיב ובהיפוך והיינו ושבעה כבשים בני שנה תמימים יהיו לכם. אמנם בשבעות כתיב רק 'שבעה כבשים בני שנה' וכמו הסדר דכתיב בפסח, אך 'תמימים' וכן 'יהיו לכם' לא נ' כאן רק נאמר בסוף הפרשה של שבעות עם עולת התמיד וצ"ב מ"ש.

ואילו בסוכות אף שנאמר 'כבשים בני שנה ארבעה עשר תמימים יהיו' מ"מ לא כתיב 'לכם'. ויל"ע.

ב. הדיוקים שבמנחות:

במין הפרים – בר"ח בשבעות ובסוכות כתיב שלשה עשרנים לפר 'האחד', ובפסח ובר"ה ויוה"כ כתיב 'לפר' בלי תיבת 'האחד' (וצ"ב דבשלמא ר"ה ויוה"כ ניהא כי הקריבו רק פר אחד, אבל פסח שהקריבו בו שני פרים וכשאר מועדים א"כ למה לא כתיב 'האחד'). ושמ"ע ל"כ בהדיא.

במין האיל – בר"ה כתיב שני עשרנים לאיל. בר"ח בשבעות וביוה"כ (ובסוכות) כתיב שני עשרנים לאיל 'האחד' (אך צ"ב למה לי 'האחד' והרי לא הקריבו יותר מאיל אחד. ובסוכות דכתיב לשני האלים לאיל האחד ניהא יעו"ש והבן). ובפסח כתיב שני עשרנים לאיל תעשו, והיינו ב' הפרשים משאר המועדים הא' דלא כתיב 'האחד' והב' דכתיב לאיל 'תעשו'.

במין הכבשים – בר"ח כתיב עשרן עשרון וגו' לכבש האחד. (וכתיב עשרן עשרון חסר ו', ומשא"כ בכל המועדים כתיב עשרון עשרון מלא ו'). ובשבעות ויוה"כ כתיב עשרון עשרון לכבש האחד 'לשבעת הכבשים'. ואילו בפסח ובר"ה כתיב באופן אחר ושונים ג"כ זה מזה דאילו בפסח כתיב עשרון עשרון 'תעשה' לכבש האחד לשבעת הכבשים, ואילו בר"ה כתיב 'ועשרון אחד' לכבש האחד לשבעת הכבשים, (ולא נאמר בו עשרון עשרון ב' פעמים כמו בשאר המועדים רק ב' 'ועשרון אחד'). ויל"ע.

דיוקים נוספים במקראות, ונחלקן לג' ענינים: הא', במה דכתיב ריח ניהא לה'. הב', במה דכתיב ושעיר עזים אחד לחטאת לה'. והג', במה דכתיב על עלת התמיד, וכדלהלן:

א. במה דכתיב ריח ניחח לה'.

בר"ח כתיב – ועשרן וגו' עלה ריח ניחח אשה לה'.
בפסח כתיב – בתחילה, והקרבתם אשה עלה לה' פרים וגו', ובסוף כתיב, כאלה תעשו ליום שבעת ימים לחם אשה ריח ניחח לה' על עלת התמיד יעשה ונסכו (וכלל הכתוב כאן ב' הדברים הא' אשה ריח לה' והב' שזוהו נוסף על עלת התמיד).
בשבועות כתיב – והקרבתם עלה לריח ניחח לה' פרים וגו'.
בר"ה כתיב – בתחילה, ועשיתם עלה לריח ניחח לה' פר וגו', ולבסוף כתיב, לריח ניחח אשה לה'.
ביוה"כ כתיב – והקרבתם עלה לה' לריח ניחח פר וגו'.
בסוכות כתיב – והקרבתם עלה אשה ריח ניחח לה' פרים וגו'.
ובשמ"ע כתיב – והקרבתם עלה אשה ריח ניחח לה' פר וגו'.
ומצינו בזה כמה חילוקים: הא', דבכל המועדים כתיב והקרבתם מלבד ר"ה דכתיב ועשיתם. הב', דבחלק מקומות כתיב לריח ניחח לה' ובחלק כתיב גם אשה, אלא גם במקומות שכתוב אשה בחלק מקומות זה כתיב קודם תיבות ריח ניחח לה' וחלק כתיב אחרי כגון בר"ח ובר"ה וכן"ל.
וע"ע הפרשים. ויל"ע.

ב. במה דכתיב ושעיר עזים אחד לחטאת לה'.

בר"ח כתיב – ושעיר עזים אחד לחטאת לה'.
בפסח כתיב – ושעיר חטאת אחד לכפר עליכם.
בשבועות כתיב – ושעיר עזים אחד לכפר עליכם (ולא כתיב הכא חטאת, עי' בעה"ט).

בר"ה כתיב – ושעיר עזים אחד חטאת לכפר עליכם.

ביוה"כ כתיב – ושעיר עזים אחד חטאת.

בסוכות כתיב – ושעיר עזים אחד חטאת. ובסוכות גופיה איכא חילוקים, דבימים הראשון השני והרביעי כתיב – ושעיר עזים אחד חטאת וכן"ל. ובימים השלישי חמישי שישי ושביעי כתיב – ושעיר חטאת אחד. בשמיני עצרת כתיב – ושעיר חטאת אחד. דוק ותשכח כל ההפרשים. ויל"ע.

ג. במה דכתיב על עלת התמיד.

בר"ח כתיב – על עלת התמיד יעשה ונסכו.
בפסח כתיב – מלבד עלת הבקר אשר לעלת התמיד תעשו את אלה.
בר"ה כתיב – מלבד עלת החדש ומנחתה ועלת התמיד ומנחתה ונסכיהם כמשפטם.
ביוה"כ כתיב – מלבד חטאת הכפרים ועלת התמיד ומנחתה ונסכיהם.
בסוכות כתיב – מלבד עלת התמיד מנחתה ונסכה.
וכן בשמ"ע כתיב – מלבד עלת התמיד ומנחתה ונסכה.
והנה עיקר ההפרש מצינו בפסח דכתיב עלת הבקר אשר לעלת התמיד.
וע"ע הפרשים בכאן. ויל"ע בכל זה.
ומרן הגר"ח קניבסקי שליט"א כתב לי על כל הנ"ל בזה"ל, אין אנחנו יודעים רק מה שחז"ל גילו לנו.

בברכה מרובה,

אהרן בהגאון הגדול רבי יעקב הלוי גרנדש שליט"א

